

REVISTA FORUMUL JUDECĂTORILOR

Revistă semestrială de atitudine și studii juridice

Nr. 2/2017

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

Tehnoredactare: Ameluța Vișan
Coperta: Ionuț Militaru
Angelica Mălăescu

Copyright © 2017
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate pentru Editura Universitară și Asociația Forumul Judecătorilor din România

ISSN 2065-8745

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/20658745

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

IMPORTANT

Revista **Forumul Judecătorilor** apare semestrial și se difuzează numai pe bază de abonament.

Prețul unui exemplar este 50 lei, în acest preț fiind incluse și cheltuielile de difuzare, iar costul unui abonament anual este de 100 lei (2 numere).

Toți cei interesați în a contracta un abonament o pot face prin una din următoarele modalități:

- direct la sediul editurii din Bd. Nicolae Bălcescu nr. 27-33, Bloc Unic, Scara B, Etaj 4, Apartament 38, Sector 1, București
- prin mandat poștal sau ordin de plată în contul Editura Universitară nr. RO58RNCB0285004668690001 deschis la Banca Comercială Română – Sucursala Unic
- prin telefon/fax la numerele 021-315.32.47, 021-319.67.27
- prin e-mail la adresa secretariat@editurauniversitara.ro.

REVISTA FORUMUL JUDECĂTORILOR

Director:

jud. Dragoș Călin,
Curtea de Apel București

Redactor-șef:

jud. Ionuț Militaru,
Curtea de Apel București

Redactor-șef adjunct:

jud. Roxana Călin,
Tribunalul București

Colegiul de redacție:

jud. Paula-Andrada Coțovanu,
Consiliul Superior al Magistraturii –
Inspekția Judiciară

jud. Ana-Maria Lucia Zaharia,
Curtea de Apel București

jud. Florin Mihăiță,
Judecătoria Sect. 4, București

jud. dr. Gabriel Caian,
Ministerul Afacerilor Externe

jud. Carla Anghelescu,
Tribunalul București

jud. Victor Constantinescu,
Judecătoria Sect. 6, București

jud. Claudiu Drăgușin, Judecătoria Sect.
4, București

jud. Cristinel Ghigheci, Curtea de Apel
Brașov

jud. Ioana-Maria Cîmpean, Judecătoria
Timișoara

Colegiul științific:

prof. univ. dr. Mihai Șandru,
Academia Română

jur. Mihai Banu,
Revista Română de Drept European

Ruben Murdanaigum,
solicitor, Rubens Solicitors, Notaries
and Estate Agents Lochgilphead,
Marea Britanie

lector univ. dr. Anamaria Groza,
judecător, Tribunalul Olt

prof. univ. dr. Jaime Octávio Cardona
Ferreira, Universitatea Lusíada din
Lisabona, Fost Președinte al Curții
Supreme de Justiție din Portugalia,
Președinte al Consiliului Jude-
cătorilor de Pace din Portugalia

Colaboratori principali:

Judge Alex Kozinski,
United States Court of Appeals for
the Nine Circuit

jud. Mihaela Amoos Piguët,
Tribunal du canton de Vaud,
Lausanne, Elveția

Avv. Monica Adriana Marinescu,
Ordine degli Avvocati di Roma, Italia

jud. Simona Kovács, Tribunalul Covasna
Ion Guzun, coordonator de programe,
Centrul de Resurse Juridice din
Moldova

jud. Ivan Georgiev,
Tribunalul Regional Sofia, Bulgaria

jud. Veronica Gavriș Todinca, Judecătoria
Sighetu Marmației

Redactor: Monica Stoian

Lista principalelor abrevieri

C. Ap.	Curtea de Apel
C.E.	Comunitățile Europene
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CJCE	Curtea de Justiție a Comunităților Europene
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Convenția	Convenția Europeană a Drepturilor Omului
C.S.M.	Consiliul Superior al Magistraturii
Dalloz	Recueil le Dalloz
Dec. civ., pen.	Decizia civilă, penală
D.N.A.	Direcția Națională Anticorupție
D.I.I.C.O.T.	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
I.N.M.	Institutul Național al Magistraturii
înch.	încheierea
Î.C.C.J.	Înalta Curte de Casație și Justiție
J.O.U.E.	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
Jud.	Judecătoria
M.J.L.C.	Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a./ n.n.	nota autorului / nota noastră (urmată de inițialele autorului)
n.t.	nota traducătorului
O.N.U.	Organizația Națiunilor Unite
S. civ., pen., com., cont. adm.	Secția civilă, penală, comercială, de contencios administrativ
sent. civ., pen.	Sentiința civilă, penală
subl. ns.	Sublinierea noastră (a autorului)
TFP	Tribunalul Funcției Publice al Uniunii Europene
TPI	Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene
Trib.	Tribunalul
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană
TCE	Tratatul instituind Comunitatea Europeană
UE	Uniunea Europeană

Cuprins

INTERVIURI – Despre justiție și judecători	15	1. Cauza <i>Antović și Mirković c. Muntenegrului</i> . Încălcarea art.8 din Convenție ca urmare a supravegherii video ilegale a amfiteatrelor universitare (prezentare de Dragoș Călin)	204
Interviu cu domnul António Henriques Gaspar , Președintele Tribunalului Suprem din Portugalia	15		
ATITUDINI		Din jurisprudența recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene	209
Dragoș Călin, Ionuț Militaru, Claudiu Drăgușin – Vulnerabilități actuale în funcționarea sistemului judiciar român [articol în lb. engleză]	20	1. Transporturi aeriene. Regulamentul (UE) nr. 1178/2011. Limita de vârstă de 65 de ani prevăzută de dreptul Uniunii Europene pentru piloții din transportul aerian comercial de pasageri, de marfă sau de poștă este validă. (Hotărârea CJ din cauza C-190/16, <i>Fries</i> , EU:C:2017:513)	209
Robert W. Emerson – Judecătorii ca îngeri păzitori: Practica germană a indiciilor și a feedbackului [articol în lb. engleză]	51	2. Transport. Regulamentul (CE) nr. 261/2004. Compensația datorată pasagerilor în cazul anulării sau al întârzierii prelungite a unui zbor cu legătură directă trebuie calculată în funcție de distanța în linie dreaptă dintre aeroporturile de plecare și de sosire. (Hotărârea CJ din cauza C-559/16, <i>Bossen și alții</i> , EU:C:2017:644)	216
Yuichiro Tsuji – Independența justiției și a judecătorilor în Japonia [articol în lb. engleză]	88	3. Protecția consumatorilor. Directiva 93/13/CEE. Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor contractuale. În cazul în care o instituție financiară acordă un împrumut încheiat în monedă străină, aceasta trebuie să furnizeze împrumutatului informații suficiente pentru a-i permite să adopte o decizie prudentă și în cunoștință de cauză. (Hotărârea CJ din cauza C-186/16, <i>Andriciuc și alții</i> , EU:C:2017:703)	218
Robert V. Percival – Judecătorul care escalada munții [articol în lb. engleză]	100	4. Protecția securității și a sănătății lucrătorilor. Directiva 2003/88/CE. Repausul săptămânal al lucrătorilor nu trebuie acordat în mod necesar în ziua următoare unei perioade de șase zile consecutive de muncă. (Hotărârea CJ din cauza C-306/16, <i>Maio Marques da Rosa</i> , EU:C:2017:844)(selecții de Dragoș Călin)	222
László Ravasz, Péter Szepesházi, Gabor Ivan, Gabor Szekely – Starea sistemului judiciar și a justiției în Ungaria – 2017 [articol în lb. engleză]	106		
STUDII JURIDICE			
Voicu Pușcașu - Unele probleme privind aplicarea principiului nemijlocirii în cazul modificării compunerii completului în materie penală	109		
Sietske Dijkstra – Libertatea de expresie a judecătorului în privința opiniilor personale și a convingerilor în lumina CEDO [articol în lb. engleză]	128		
Javier André Murillo Chávez - Dreptul de autor al judecătorului. Cum ar fi dacă am dovedi că dreptul de autor ar putea îmbunătăți - într-un anumit sens - justiția? [articol în lb. spaniolă]	151		
JURISPRUDENȚĂ		Din jurisprudența recentă în materia organizării judecătorești și a statutului magistraților	228
Din jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului	204		

1. Reglementările constituționale referitoare la autoritatea judecătorească, Curtea de Conturi sau Curtea Constituțională nu se opun ca, spre exemplu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul-general al României, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Curții de Conturi, președintele Curții Constituționale să ia parte la lucrările comisiei de anchetă parlamentare. Însă, aceleași reglementări se opun participării persoanelor care compun aceste autorități în fața comisiilor de anchetă în legătură cu activitatea lor jurisdicțională, judiciară, de urmărire penală sau de audit, după caz. 228
2. Independența financiară a justiției nu poate fi afectată de faptul că gestionarea alocațiilor bugetare se face de Ministerul Justiției sau de Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât independența financiară nu este determinată de existența unui nume titular însărcinat cu gestionarea bugetelor, ci de existența în sine a unor alocații bugetare suficiente pentru a se asigura buna funcționare a instanțelor. 239
3. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii poate să dispună sancționarea, cu reducerea drepturilor bănești cuvenite pentru activitatea prestată, a membrilor comisiilor de elaborare a subiectelor sau de soluționare a contestațiilor, care sunt răspunzători pentru anularea unor subiecte, din rea-credință sau gravă neglijență. Aplicarea sancțiunii poate fi realizată doar dacă se stabilește răspunderea persoanei și numai în caz că aceasta a acționat cu rea-credință sau gravă neglijență, simpla admitere a unor contestații la barem neputând fi apreciată ca atrăgând *ope legis* aplicarea sancțiunii constând în reducerea drepturilor bănești cuvenite membrilor comisiei de elaborare a subiectelor. 244
4. Scoaterea unor posturi la promovare pe loc pentru gradul profesional de parchet de pe lângă ÎCCJ, dar nu și pentru judecători la promovarea pe loc pentru gradul corespunzător, anume judecător la ÎCCJ, nu reprezintă discriminare, cele două categorii de magistrați nefiind într-o situație similară. Deși procurorii pot dobândi gradul profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin concursul de promovare în funcții de execuție, în timp ce judecătorii pot obține prin același concurs cel mult gradul de curte de apel, pentru promovarea la instanța supremă aceleași condiții și același concurs sunt aplicabile tuturor magistraților. 248
5. Dispozițiile reparatorii prevăzute în cuprinsul art. 1 alin.5 indice 1 din OUG nr.83/2014 se aplică judecătorilor aflați în situația prevăzută de ipoteza normei legale, respectiv beneficiază de un quantum al salariilor de bază și al sporurilor mai mici decât cele stabilite la nivel maxim în cadrul aceleiași instituții sau autorități publice pentru fiecare funcție/grad/treaptă și gradație, acesta fiind unicul înțeles al normei legale care se desprinde din interpretarea coroborată a prevederilor Legii nr.71/2015 cu cele ale OUG nr.83/2014. Prin urmare, textul de lege are în vedere doar diferențele salariale între judecătorii aflați în aceeași treaptă de vechime și gradație, diferențe rezultate din calculul diferit al vechimii în raport de fluctuațiile legislative intervenite, iar nu la diferențele între categorii diferite de personal, respectiv judecători și procurori. 266
6. Lăsând la latitudinea Consiliului Superior al Magistraturii stabilirea, prin acte cu forță juridică infralegală, a unor elemente esențiale ale raportului de muncă și, implicit, ale statutului magistraților, legea imprimă un caracter relativ, nepermis, procedurii și cazurilor de încetare a detașării acestora. Aceste norme trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar emiterea unor acte administrative cu caracter normativ, de rang infralegal, în această materie, determină o stare de incertitudine juridică. 286
7. În contextul practicii administrative, atât în ceea ce privește activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât și referitor la cea a Agenției Naționale de Integritate, activitatea didactică desfășurată în cadrul programelor de formare și perfecționare profesională a altor profesii juridice nu încalcă regimul juridic al incompatibilităților, ca urmare a deținerii simultane a calității de magistrat și de formator. 293
8. Lipsa dezbaterii publice a proiectului de modificare a "legilor justiției" propus de Ministrul Justiției. Respectarea drepturilor

minimale reglementate de art. 7 din Legea nr. 52/2003 reprezintă o obligație imperativă în sarcina autorităților publice și, implicit, o obligație esențială pentru o societate democratică. În mod corelativ, raportat la imperativul acestei obligații al administrației publice, dreptul corelativ al societății civile de a participa la acest proces decizional este un drept esențial, a cărui viciere face necesară și obligatorie intervenția instanței de contencios administrativ. (selecții de Dragoș Călin și Paula-Andrada Coțovanu)	298
<u>PREZENTĂRI</u>	
Broșura “Magistrații români se opun proiectului de modificare a “legilor justiției” propus de Ministerul Justiției: august-octombrie 2017”	314
<u>GREFA VESELĂ</u>	
Hotărâre judecătorească din SUA sub forma unei scrisori către păți. Re A (Letter to a Young Person) [2017] EWFC 48 (Family Court, Peter Jackson J, 26 July 2017)	317

Contents

INTERVIEWS - On justice and judges	15	1. The case of <i>Antović and Mirković v. Montenegro</i> . Infringement of Article 8 of the Convention as a result of illegal video surveillance of university amphitheatres (presentation by Dragoş Călin)	204
Interview with Mr. António Henriques Gaspar, President of the Portuguese Supreme Court	15		
ATTITUDES		Recent jurisprudence of the Court of Justice of the European Union	209
Dragoş Călin, Ionuţ Militaru, Claudiu Drăguşin - Current vulnerabilities in the functioning of the Romanian judicial system (article in English)	20	1. Air transport. Regulation (EU) No. 1178/2011. The age limit of 65 years imposed by European Union law for commercial air transport of passengers, cargo or mail pilots is valid. (Judgment of the Court of Justice in Case C-190/16, Fries, EU: C: 2017: 513)	209
Robert W. Emerson - Judges as guardian angels: German practice of clues and feedback [article in English]	51	2. Transport. Council Regulation (EC) 261/2004. Compensation due to passengers in the event of cancelling or delaying a direct flight shall be calculated on the basis of the straight line distance between departure and arrival airports. (Judgment of the Court of Justice in Case C-559/16, Bossen and Others, EU: C: 2017: 644)	216
Yuichiro Tsuji - Independence of Justice and Judges in Japan [article in English] .	88	3. Consumer protection. Directive 93/13 / EEC. Assessment of the abuse in contractual clauses. If a financial institution grants a loan in foreign currency, it must provide the borrower with sufficient information to enable him to make a prudent and informed decision. (Case C-186/16, Andriuc and Others, CJ: 2017: 703)	218
Robert V. Percival - The Judge who climbed the Mountains [article in English]	100	4. Protection of the safety and health of workers. Directive 2003/88 / EC. Weekly rest for workers does not necessarily have to be granted on the day following a six consecutive working day. (CJ judgment C-306/16, Maio Marques da Rosa, EU: C: 2017: 844) (selections by Dragoş Călin) .	222
László Ravasz, Péter Szepesházi, Gabor Ivan, Gabor Szekely - State of the Judiciary and Justice in Hungary - 2017 [article in English]	106	Recent case law on judicial organization and status of magistrates	228
LEGAL STUDIES		1. The constitutional regulations concerning the judicial authority, the Court of Accounts or the Constitutional Court do not preclude, for example, the President of the High Court of Cassation and Justice, the General Prosecutor of Romania, the President of the Superior Council of Magistracy, the	
Voicu Puşcaşu - Some Issues Concerning the Application of the Principle of direct administration of Proofs before the judge in Cases where Composition of the Criminal Tribunal changes	109		
Sietske Dijkstra - Judge's Freedom of Expression of Personal Opinions and Beliefs in the Light of the ECHR [article in English]	128		
Javier André Murillo Chávez - The judge's copyright. What if we were to prove that copyright could improve justice in some sense? [article in Spanish]	151		
CASE LAW			
From the recent case law of the European Court of Human Rights	204		

President of the Court of Accounts, the President of the Constitutional Court to take part in the work of the parliamentary inquiry commission. However, the same rules oppose the participation of the persons who work within these authorities before the inquiry commissions in connection with their jurisdictional, judicial, and criminal or audit activity, as the case may be	228	the High Court of Cassation and Justice, same conditions and same exam apply to all magistrates	248
2. The financial independence of the judiciary cannot be affected by the fact that the administration of budgetary allocations is made by the Ministry of Justice or the High Court of Cassation and Justice, since financial independence is not determined by the existence of a certain person responsible for managing the budgets, but by the existence of sufficient budget allocations to ensure the proper functioning of the courts	239	5. The compensatory provisions provided by art. 1 paragraph 5 ind. 1 of OUG no.83/2014 do apply to judges being in the situation provided by the legal norm hypothesis, namely those who have a basic salary amount and bonuses lower than other salary and bonuses fixed at maximum level within the same institution or public authority for each function/grade/level and gradation, this being the only meaning of the legal norm that stems from the corroborated interpretation of the provisions of Law no.71/2015 with those of the EGO no.83/2014. Therefore, the law deals only with the salary and bonus differences between judges having the same period of office and same gradation, differences resulting from different ways of salary and bonus calculation in relation to periods of office and fluctuation of legal norms, and deals not with differences between different categories of magistrates, namely judges and prosecutors	266
3. The Plenum of the Superior Council of Magistracy may sanction members of the commissions for test drafting in promotion exams or for the settlement of the contestations, who are responsible for annulment of some of the tests, when acted in bad faith or serious negligence, with the reduction of pecuniary rights due for the performed activity. Implementation of the sanction can only be achieved if the person is held liable and only if he has acted in bad faith or serious negligence, and the mere granting of complaints on the way the test was elaborated would not be regarded <i>ope legis</i> as attracting the application of the sanction consisting in the reduction of pecuniary rights due to members of the test drafting commissions	244	6. Allowing the Superior Council of Magistracy to establish the essential elements of the employment relationship and, implicitly, of the statute of the magistrates, by means of infra-legal legal norms, the law provides a relativistic and forbidden attachment to the procedure and to the cases of termination of secondment. These rules must comply with certain requirements of stability, predictability and clarity, and the issuance of administrative acts of a regulatory nature, of an infra-legal level, in this matter, causes a state of legal uncertainty	286
4. The availability of exam positions for promotion in order to gain a superior professional rank while keeping the current office, only for the Prosecutor's Office of the High Court of Cassation and Justice, but not for the judges, namely a professional level of judge of the High Court of Cassation and Justice, does not qualify as discrimination, the two categories of magistrates not being in a similar situation. Although by such a promotion system prosecutors may acquire the professional rank of Prosecutor's Office of the High Court of Cassation and Justice, while the judges can obtain by the same exam at most the rank of court of appeal judge, in order to obtain a promotion and an actual office at		7. In the context of administrative practice, both in terms of the activity of the Superior Council of Magistracy and that of the National Integrity Agency, the teaching activity carried out within the programs of training and professional development of other legal professions does not violate the legal regime of incompatibilities, as a result of being magistrate and trainer at the same time	293
		8. Lack of public debate on the draft for amendment of the "laws of justice" proposed by the Minister of Justice.	

Compliance with the minimum rights covered by Art. 7 of the Law no. 52/2003 is an imperative obligation for public authorities and, implicitly, an essential duty in a democratic society. Correlatively, in relation to the imperative of this obligation of the public administration, the right of the civil society to participate in this decision-making process is an essential right whose violation renders necessary and obligatory the intervention of the administrative contentious court. (selections by Dragoş Călin and Paula-Andrada Coţovanu) 298

PRESENTATIONS

Brochure "Romanian magistrates oppose the draft amendment to the "laws of justice" proposed by the Ministry of Justice: August October 2017" 314

HAPPY REGISTRY

US judgment in the form of a letter to the parties. Re A (Letter to a Young Person) [2017] EWFC 48 (Family Court, Peter Jackson J, 26 July 2017) 317

Sommaire

INTERVIEWS – Sur la justice et les juges	15	1. L'affaire <i>Antović et Mirković c. Monténégro</i> . Violation de l'article 8 de la Convention à la suite de la surveillance vidéo illégale d'amphithéâtres universitaires (présentation par Dragoș Călin)	204
Interviews avec M. António Henriques Gaspar , Président de la Cour Suprême du Portugal	15		
ATTITUDES			
Dragoș Călin, Ionuț Militaru, Claudiu Drăgușin - Vulnérabilités actuelles dans le fonctionnement du système judiciaire roumain [article en Anglais]	20	La jurisprudence récente de la Cour de Justice de l'Union Européenne:	209
Robert W. Emerson - Les juges comme Guardian Angels: la pratique allemande des indices et des feedbacks [article en Anglais]	51	1. Transport aérien. Règlement (UE) 1178/2011. La limite d'âge de 65 ans prévue par la législation de l'Union européenne pour les pilotes dans le transport aérien commercial de passagers, de fret ou de courrier est valable. (Affaire C-190/16, <i>Fries</i> , EU:C:2017:513)	209
Yuichiro Tsuji - Indépendance du pouvoir judiciaire et des juges au Japon [article en Anglais]	88	2. Transport. Règlement du Conseil (CE) 261/2004. Les indemnités dues aux passagers en cas d'annulation ou de retard important d'un vol direct sont calculées sur la base de la distance en ligne droite entre les aéroports de départ et d'arrivée (Arrêt de la Cour de Justice dans l'affaire C-559/16, <i>Bossen et autres</i> , EU: C: 2017: 644)	2216
Robert V. Percival - Le juge qui a escaladé les montagnes [article en Anglais]	100	3. Protection du consommateur. Directive 93/13/CEE. Évaluation de l'iniquité des clauses contractuelles. Si une institution financière accorde un prêt en monnaie étrangère, elle doit fournir suffisamment d'informations à l'emprunteur pour lui permettre de prendre une décision prudente et éclairée (Affaire C-186/16, <i>Andriciuc et autres</i> , CJ: 2017:703)	218
László Ravasz, Péter Szepesházi, Gabor Ivan, Gabor Szekely - La situation du pouvoir judiciaire et de la justice en Hongrie – 2017 [article en Anglais]	106	4. Protection de la sécurité et de la santé des travailleurs. Directive 2003/88/CE. Le repos hebdomadaire des travailleurs hebdomadaires ne doit pas nécessairement être accordé le lendemain d'une journée de travail de six jours consécutifs. (CJ-C-306/16, <i>Maio Marques da Rosa</i> , EU: C: 2017: 844) (sélections par Dragoș Călin)	222
ETUDES JURIDIQUES			
Voicu Pușcașu - Quelques problèmes concernant l'application du principe de l'immédiateté en cas de changement dans la composition du panel en matière pénale	109		
Sietske Dijkstra - La liberté du juge d'exprimer ses idées et opinions personnelles en vertu de la CEDH [article en Anglais]	128		
Javier André Murillo Chávez - Le copyright du juge. Et si nous prouvons que le droit d'auteur pourrait améliorer - dans un certain sens - la justice? [article en Espagnol]	151		
JURISPRUDENCE			
La jurisprudence récente de la Cour Européenne des Droits de l'Homme:	204	La jurisprudence récente en matière d'organisation judiciaire et le statut des juges:	228

1. Les règles constitutionnelles concernant l'autorité judiciaire, la Cour des Comptes ou la Cour Constitutionnelle n'interdisent pas, par exemple, que le Président de la Haute Cour de Cassation et de Justice, le Procureur Général de Roumanie, le Président du Conseil Supérieur de la Magistrature, Affaires constitutionnelles participent aux travaux de la commission d'enquête parlementaire. Toutefois, les mêmes règles s'opposent à la participation aux commissions d'enquête de ceux qui composent ces autorités dans le cadre de leur activité juridictionnelle, judiciaire, pénale ou d'audit, selon le cas 228
2. L'indépendance financière du pouvoir judiciaire ne peut être affectée par le fait que la gestion des dotations budgétaires relève du ministère de la Justice ou de la Haute Cour de cassation et de justice, l'indépendance financière n'étant pas déterminée par l'existence d'une personne responsable de la gestion des budgets, mais par les allocations budgétaires suffisantes pour assurer le bon fonctionnement des tribunaux 239
3. Le Plénum du Conseil Supérieur de la Magistrature peut ordonner aux membres des commissions pour l'élaboration des sujets ou pour le règlement des contestations, qui sont responsables d'avoir annulé certains sujets, de mauvaise foi ou de négligence grave, avec la réduction des droits monétaires dus pour l'activité réalisée. L'exécution de la sanction ne peut être réalisée que si la responsabilité de la personne est établie et si elle a agi de mauvaise foi ou de négligence grave, la simple admission de contestations à l'échelle ne peut être considérée comme un motif suffisant pour appliquer la sanction 244
4. L'établissement des postes de promotion sur place pour le niveau professionnel du parquet attaché à la Haute Cour de Cassation et de Justice, mais pas pour les juges à la HCCJ, n'est pas discriminatoire, les deux catégories de magistrats n'étant pas en situation similaire. Bien que les procureurs puissent acquérir le grade professionnel correspondant au Parquet auprès de la HCCJ, par la promotion à des postes d'exécution, alors que les juges peuvent obtenir par le même concours au maximum le niveau de la cour d'appel, pour la cour suprême s'appliquent et les mêmes conditions de concours à tous les magistrats 248
5. Les dispositions de réparation prévues à l'art. 1 alinéa 5¹ de l'OUG n° 83/2014 s'applique aux juges qui se trouvent dans la situation prévue par l'hypothèse de la norme juridique, respectivement ils bénéficient d'un salaire de base et de primes inférieures à celles fixées au niveau maximum au sein de la même institution; les autorités publiques pour chaque fonction / degré / échelon et gradation, ceci étant le seul sens de la norme juridique qui découle de l'interprétation corroborée des dispositions de la loi n° 71/2015 avec celles de l' OUG n° 83/2014. Par conséquent, la loi ne traite que des différences salariales entre juges du même âge et de la même gradation, différences résultant des différents calculs d'âge par rapport aux fluctuations légales et non des différences entre les différentes catégories de personnel, à savoir les juges et les procureurs 266
6. Par la décision du Conseil Supérieur de la Magistrature d'établir les éléments essentiels du rapport de travail et, implicitement, le statut des magistrats au moyen d'actes juridiques infra-juridiques, la loi implique un caractère relatif, non autorisé, à la procédure et aux cas de cessation de leur détachement. Ces règles doivent répondre à certaines exigences de stabilité, de prévisibilité et de clarté, et la délivrance d'actes administratifs de nature réglementaire, de portée infra-légale, en l'espèce, crée un état d'insécurité juridique 286
7. Dans le cadre de la pratique administrative, tant par l'activité du Conseil Supérieur de la Magistrature que par celle de l'Agence Nationale d'Intégrité, l'activité didactique menée dans le cadre des programmes de formation et de développement professionnel des autres professions juridiques ne viole pas le régime juridique des incompatibilités, à la suite du cumul simultané des qualités de magistrat et de formateur 293
8. Absence de débat public sur le projet d'amendement aux «lois de la justice» proposé par le ministre de la Justice. Le

respect des droits minimaux couverts par l'art. 7 de la Loi no. 52/2003 est une obligation impérative pour les autorités publiques et, implicitement, un devoir essentiel pour une société démocratique. Corrélativement, par rapport à l'impératif de ce devoir d'administration publique, le droit corrélatif de la société civile à participer à ce processus décisionnel est un droit essentiel, dont la violation rend nécessaire et obligatoire l'intervention de la juridiction contentieuse administrative (sélections par Dragoș Călin et Paula-Andrada Coțovanu) 298

PRÉSENTATIONS

La brochure «Les magistrats roumains s'opposent au projet d'amendement aux "lois de la justice" proposé par le Ministère de la Justice: août-octobre 2017» 314

LE GREFFE JOYEUX

Jugement américain sous la forme d'une lettre aux parties. Re A (Lettre à un jeune homme) [2017] EWFC 48 (Tribunal de la famille, Peter Jackson J, 26 Juillet 2017) 317

INTERVIURI

Despre justiție și judecători

Interviu cu domnul António Henriques Gaspar, Președintele Tribunalului Suprem din Portugalia

Domnul **António Henriques Gaspar** s-a născut la Pampilhosa da Serra, la 6 septembrie 1949. Procuror de carieră, a fost procuror-șef al parchetelor din Benavente, Montemor-o-Velho, Condeixa-a-Nova, Lousã, Pombal și Coímbra. Apoi a fost numit judecător stagiar la instanța din Coímbra și definitiv la instanța din Figueira da Foz. A activat ca Agent Governamental al Portugaliei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (1992-2003), membru al Comitetului Organizației Națiunilor Unite împotriva Torturii (1998-2001), respectiv procuror general adjunct (1987-2003). A fost numit judecător la Tribunalul Suprem la 15 martie 2003, ocupând din 2006 funcția de vicepreședinte. Este președinte al Tribunalului Suprem din Portugalia din data de 4 iulie 2013.

1. Ce măsuri considerați oportune pentru consolidarea independenței justiției și câștigarea încrederii cetățenilor? Ar trebui ca judecătorii și procurorii să aibă consilii judiciare diferite?

- Îmbunătățirea garanțiilor independenței sistemului judiciar (în special în ceea ce privește inamovibilitatea judecătorilor și independența corpului judecătorilor, lipsa influențelor puterii politice și cercurilor economico-financiare, respectarea statutului socio-profesional) necesare pentru buna funcționare și independența sistemului judiciar;

- Furnizarea către instanțe a resurselor umane, materiale și financiare necesare pentru a asigura faptul că hotărârile judecătorești sunt pronunțate în termen rezonabil, sunt de calitate și sunt puse în aplicare în mod eficient;

- Promovarea unor proceduri care să asigure celeritatea, fără a aduce atingere termenului necesar pentru a pronunța o hotărâre ponderată și justă, cu luarea în considerare a garanțiilor apărării;

- Prevenirea sau dejuridicizarea unor litigii, cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor;

- Creșterea la nivelul sistemului de formare a diferitelor profesii a gradului de conștientizare a funcționării sistemului de justiție, diseminarea periodică a statisticilor și a consecințelor lor (comunicarea, spre exemplu, a termenelor medii de soluționare a cauzelor), îmbunătățirea mecanismelor de participare civică la sistemul de justiție și comunicarea mai bună și în termen util a hotărârilor judecătorești care ar putea genera interes pentru public;

- Consiliile superioare ale procurorilor și judecătorilor ar trebui să fie separate, în măsura în care este vorba de profiluri și roluri distincte în sistemul judiciar, fiind, prin urmare, necesar să soluționeze

separat problemele cu care magistrații se confruntă în carierele lor profesionale.

2. Care ar trebui să fie rolul unui ministru al justiției, membru al guvernului (și solidar cu deciziile luate de guvern)?

Ministrul Justiției este membrul Guvernului responsabil pentru conducerea Ministerului Justiției, a cărui misiune este proiectarea, efectuarea, punerea în aplicare și evaluarea politicilor de justiție definite de Parlament (Adunarea Republicii) și Guvern. Atribuțiile sale includ aspecte legate de exercitarea profesiilor juridice (formare și buget), relația cu instanțele și parchetele, Consiliul Superior al Judecătorilor și Consiliul Superior al tribunalelor și parchetelor administrative, penitenciarele, reabilitarea socială, protecția minorilor, precum și registrele notariale, de proprietate industrială (mărci, brevete, desene și modele industriale etc.), medicina legală și alte științe medico-legale, cooperarea internațională în domeniul juridic și informarea juridică.

La nivelul politicii penale, ministrul justiției trebuie să intervină în procesul de elaborare a principiilor și obiectivelor urmărite și, de asemenea, în furnizarea de mijloace necesare pentru a pune în aplicare astfel de politici. Dar nici nu poate și nici nu ar trebui să intervină în urmărirea penală a infracțiunilor, deoarece Ministerul Public efectuează urmărirea penală, chiar și atunci când este ajutat de poliție (organele de poliție penală).

Guvernul are responsabilitatea de a prezenta Adunării Republicii, o dată la doi ani, propuneri legislative pentru a stabili obiectivele, prioritățile și orientările nu doar cu privire la prevenirea și reprimarea infracțiunilor, dar și referitoare la soluționarea problemelor sociale și individualizarea rezultatelor (politica penală).

Ministrul Justiției elaborează proiectul de lege, îl prezintă Consiliului de Miniștri,

apoi promovează toate măsurile generale necesare pentru punerea sa în aplicare. Nici guvernul, nici Ministrul Justiției nu pot emite directive, instrucțiuni sau ordine cu privire la cauze aflate pe rolul instanțelor sau lua act de renunțarea la investigarea unor infracțiuni. Instanțele sunt, desigur, absolut independente în sarcina de administrare a justiției. Astfel, Ministrul Justiției nu are și nici nu poate avea, în acest sens, vreo intervenție.

Revine Guvernului, prin bugetul de stat, asigurarea resurselor necesare pentru a permite buna funcționare a instanțelor, respectiv resurse umane, materiale și structurale. Guvernul ar trebui, spre exemplu, consultând consiliile superioare judiciare, să decidă deschiderea cursurilor pentru formarea judecătorilor și procurorilor. Deși este adevărat că, în administrarea și gestionarea instanțelor, Ministrul Justiției împarte atribuțiile cu celelalte organe suverane ale magistraților, revine Adunării Republicii și Guvernului inițiativa aprobării legilor menite să reglementeze organizarea și administrarea instanțelor.

În chestiuni care au de a face cu activitatea magistraților (judecători sau procurori), există o legătură permanentă cu organele de conducere ale magistraturii (Consiliul Superior al Judecătorilor, Consiliul Superior al instanțelor și parchetelor administrative și Procurorul General al Republicii).

Prin urmare, trebuie consultate aceste consilii înainte de a lua orice decizie care ar putea avea un impact asupra activității judecătorilor și organizării judecătorești.

3. Care ar fi măsurile adecvate care trebuie luate pentru o „definitivă” separație între puterile politice și judiciare? Este o utopie?

În Portugalia, separația puterilor politice și judiciare nu este o utopie, fiind constituțional consfințită și existând o îndelungată tradiție istorică.

Ca efect, justiție a devenit independentă în mod progresiv, în special de la Constituția din anul 1976. Modelul de justiție consacrat acolo, cu toate revizuirile constituționale succesive, a rămas practic intact până în prezent.

Instanțele sunt organe de suveranitate, alături de Președintele Republicii, Adunarea Republicii și Guvernul, având „competența de a administra justiția în numele poporului”. „Revine acestora” asigurarea apărării drepturilor și intereselor cetățenilor ocrotite prin lege, reprimarea încălcării legalității democratice și soluționarea conflictelor de interese publice și private. „În realizarea unor astfel de atribuții”, instanțele sunt independente și se supun numai legii.”

Din anul 1822, constituțiile portugheze conțin referiri speciale la instanțele de judecată. În ciuda faptului că independența acestora nu a fost înregistrată ca o expresie autonomă a unei valori în textele constituționale consacrand garanții exprese, independența a fost mereu recunoscută, fapt care există și în prezent. Iată declarația președintelui și a judecătorilor Curții Supreme, cuprinsă în scrisoarea din 14 august 1844 adresată Reginei Maria a II-a: „Independența justiției nu este o favoare acordată judecătorilor, ci o garanție dată societății”.

Valoarea independenței este asimilată în sistemul judiciar portughez unui principiu, fiind coroborată cu documentele și tratatele internaționale - Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și drepturile politice și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care, împreună cu alte principii constituționale, înscriu un drept fundamental necesar pentru a garanta și a proteja alte drepturi: dreptul la o instanță independentă.

În sistemul judiciar portughez, independența judiciară reprezintă indepen-

dența judecătorilor - în mod colectiv și individual – față de alte persoane și instituții. În acest sens, reprezintă o expresie concept sau relațională, care se referă la caracteristicile esențiale ale naturii relațiilor pe care membrii sistemului judiciar trebuie să le aibă între ei, respectiv pe care sistemul judiciar, în ansamblul său, ar trebui să le aibă cu celelalte autorități statale.

Independența justiției este, în același timp, o valoare și o garanție. În sensul de valoare, constă în exercitarea funcției judiciare de către judecător doar respectând legea, ca principiu călăuzitor și scop de atins. Drept garanție, include un set de mijloace legale necesare pentru a proteja și permite realizarea independenței în mod efectiv și adecvat.

Valoarea independenței, ca fundament al justiției, a determinat discuții în filosofie și în teoria politică cu privire la principiul separației puterilor în stat. Independența judecătorului a existat înainte de consacrarea constituțională. A fost și este în continuare o valoare constitutivă inerentă în consacrarea și garantarea drepturilor omului și a separației și echilibrului puterilor.

Independența, în sensul de garanție, presupune un set de principii consacrate în sistemul judiciar portughez, esențiale pentru realizarea unei justiții imune la presiuni, imparțială și angajată să asigure principiul egalității: exclusivitatea funcțiilor, lipsa unei răspunderi pentru deciziile pronunțate (cu excepția cazurilor excepționale), inamovibilitatea judecătorilor. Independența nu este, prin urmare, un privilegiu al judecătorilor, ci un drept fundamental al cetățenilor.

Independența judiciară este o valoare esențială, pentru că este o condiție a încrederii publice, iar încrederea este sursa de legitimitate a justiției. Valoarea independenței nu este urmărită ca un scop în sine, ci drept o garanție a competenței profesionale și a responsabilității.

Legitimitatea și încrederea se cuceresc în fiecare zi, cu rigoarea acțiunii și prin dăruire. Numai prin această acțiune de zi cu zi, consacrarea constituțională a separației puterilor în stat capătă sens și devine efectivă.

4. Sunteți de acord cu ideea de a filma și difuza procesele judiciare?

Această chestiune poate fi interpretată din două perspective:

I) filmarea și transmiterea ulterioară pentru părțile cauzei;

II) filmarea și transmiterea ulterioară pentru public și mass-media.

I. Utilizarea în cadrul procesului:

Legea prevede ca dezbaterile din cadrul ședinței de judecată să fi înregistrate audio (sunet) sau audiovizual (sunet și video). Legiuitorul prevede posibilitatea filmării procesului (sunet și imagine). Cu toate acestea, de regulă, în Portugalia, probele prezentate la ședința de judecată sunt supuse numai înregistrării audio, nu și video. Curtea de Apel are în vedere aspectele de fapt și de drept, atunci când se contestă faptele. Pentru a lua act de aspectele de fapt petrecute la instanța inferioară, instanța de apel trebuie să procedeze la verificarea elementelor de probă prezentate.

Principiul nemijlocirii implică contactul direct cu proba, pentru a aprecia și a decide. Există percepții de mărturie obținute prin imagine, care nu sunt realizabile numai prin sunet. Astfel, înțelegem că înregistrarea audiovizuală (filmarea) ședinței și redarea ulterioară de către instanța de apel, pentru verificarea probelor produse în primă instanță, aduce avantaje de soliditate și coerență în aprecierile factice. De asemenea, permite luarea unor decizii mai ușor de înțeles, fiind o sursă de responsabilitate, încredere și legitimitate internă și externă.

Legea noastră prevede deja aceste aspecte, impunându-se doar asigurarea mijloacelor tehnice pentru instanțe, în acest sens.

II. Utilizarea în afara procesului:

Ședințele de judecată sunt, de regulă, publice. La acestea poate asista, în general, publicul larg, cu rare excepții, pentru a proteja demnitatea persoanelor și a moralei publice sau pentru a asigura funcționarea normală a justiției. În dreptul nostru penal, regula nu este transmiterea sau înregistrarea video sau audio a ședințelor de judecată. Cu toate acestea, judecătorul poate, prin ordonanță motivată, să autorizeze acest fapt, dacă persoanele în cauză nu se opun. Însă judecătorul trebuie să cântărească diferitele interese publice și private implicate, în special relevanța și importanța socială a procesului și a obligației de informare publică.

Publicitatea hotărârii judecătorești și monitorizarea condițiilor publicității, presupune, pe de o parte, posibilitatea ca orice cetățean să poate participa la administrarea probelor, să participe la ședințele de judecată, iar pe de altă parte, publicarea motivării hotărârii (care permite cunoașterea de către comunitate a elementelor fundamentale și decisive care au stat la baza formării convingerii judecătorului). Publicității și legitimității hotărârilor judecătorești nu ar trebui să li se aducă atingere prin filmarea și transmiterea ulterioară a ședințelor de judecată de mass-media. Mass-media, de multe ori volatilă și agresivă într-o anumită opinie, nu trebuie să temporizeze justiția, fiind nevoie de o atitudine ponderată. Legea noastră pledează pentru un compromis echilibrat între diferitele valori implicate, care să permită, în anumite condiții, posibilitatea filmării și a difuzării ulterioare a ședinței de judecată în mass-media.

5. În opinia dumneavoastră, judecătorul ideal există deja sau poate exista?

Excelența profesională este un obiectiv urmărit de fiecare judecător. „Cel mai bun judecător“ trebuie să fie un obiectiv de zi cu zi, iar nu un scop final. Un judecător mai bine pregătit rezistă mai ușor influențelor externe, fiind independent, întărindu-și atitudinea personală.

Acest obiectiv este esențial în lumea de astăzi, în care schimbările sociale și economice reprezintă pentru justiție probleme sau dimensiuni noi și neașteptate în raport cu probleme vechi, fiind mai mare, în prezent, responsabilitatea judecătorului.

A fi judecător în ziua de azi presupune disponibilitate și efort pentru înțelegerea extinsă a marilor probleme ale timpului nostru, a filozofiei, obiectivelor, conținutului, potențialității și limitelor altor cunoștințe.

Judecătorul nu este o profesie sau o „carieră”: judecătorul exercită funcția ca mijloc de a îndeplini misiunea vieții, respectiv obligația de a face dreptate, datorată cetățenilor. De asemenea, judecătorul nu reprezintă doar o funcție, ci și un mod de viață, ghidat de rațiune și impus prin modestie, iar nu prin forță, prin reputație, iar nu aleatoriu, dovedind angajament față de valori și principii, iar nu dorința de a proteja grupuri de interese, aplicând legea în mod egal, luând hotărâri întemeiate pe un set de valori și principii fundamentale.

„Cel mai bun judecător“ trebuie să fie cel care, atunci când ziua de lucru s-a terminat, are certitudinea că a doua zi trebuie să fie și mai bun.

**Interviu realizat în iulie 2017 de
Dragoș Călin,
judecător, Curtea de Apel București**

ATITUDINI

Current vulnerabilities in the functioning of the Romanian judiciary system

*Dragoș Călin¹
Ionuț Militaru²
Claudiu Drăgușin³*

Abstract: *On August 23rd, 2017, by a PowerPoint document presented at a press conference, the Minister of Justice proposed a new set of amendments to the “laws of justice” (Law no. 303/2004, Law no. 304/2004 and Law no. 317/2004), without impact studies and prior consultation on key legislative issues, to ensure decisional transparency regarding the magistrates (judges and prosecutors) and the civil society.*

The draft was communicated to the Superior Council of Magistracy, and in its meeting of September 28th 2017 the Plenum issued a negative opinion on the whole project, taking into account the votes expressed in numerous general assemblies of the judges and prosecutors from the courts and prosecutor’s offices, where they were rejected, in overwhelming proportion, among other things, all substantive changes to the draft law, reorganization of the Judicial Inspection as a structure with legal entity within the Ministry of Justice, the amendments of the decisions for all the nominations at the top of the judiciary system (General Prosecutor of the Public Prosecutor’s Office attached to HCCJ, first deputy and assistant, the chief prosecutor of the NAD, his deputies, the chief prosecutors of the Prosecutor’s Office attached to the HCCJ and the NAD, as well as the chief prosecutor of DIICOT and his deputies), the proposed amendments regarding the magistrates’ liability regime, the changes of the recruitment system of the magistrates - the age limit (30 years) for admission to the National Institute of Magistracy and the required seniority in another legal profession of at least 5 years, the amendments regarding the exams for promotion in executive positions, maintaining the court budget at the Ministry of Justice, as well as the establishment within the Public Prosecutor’s Office attached to HCCJ of a specialized directorate with exclusive competence to carry out criminal prosecution for the offences committed by judges and prosecutors, regardless of their nature and gravity.

¹ Judge, Bucharest Court of Appeal, co-president of the Romanian Judges’ Forum Association, Director of the Judges’ Forum Review. Professional e-mail: dragos.calin@just.ro.

² Judge, Bucharest Court of Appeal, co-president of the Romanian Judges’ Forum

Association, Chief Editor of the Judges’ Forum Review. Professional e-mail: ionut.militaru@just.ro.

³ Judge of the 4th District Court of Bucharest, Secretary General of the Romanian Judges’ Forum Association. Professional e-mail: claudiu.dragusin@just.ro.